

**Národný program rozvoja životných podmienok osôb
so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020**

2014

Obsah

1 Úvod	4
1. Všeobecné východiská	6
1.1. Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím	6
1.2. Stratégia Európskej únie v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím	6
2. Cieľ a metodológia Národného programu	8
3. Analýza oblastí Národného programu	9
3.1. Zvyšovanie povedomia	9
3.2. Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana	9
3.3. Prístupnosť (prostredia, dopravy, informácií, služieb, tovarov)	10
3.4. Rovnaké zaobchádzanie, prístup k spravodlivosti a ochrana pred diskrimináciou	12
3.5. Nezávislý spôsob života, začlenenie do spoločnosti a osobná mobilita	12
3.6. Rešpektovanie domova a rodiny	13
3.7. Vzdelávanie	13
3.8. Zdravotníctvo	14
3.9. Habilitácia a rehabilitácia	14
3.10. Práca a zamestnávanie	15
3.11. Účasť na politickom a verejnom živote	16
3.12. Účasť na kultúrnom živote, rekreácií, záujmových aktivitách a športe	17
3.13. Ženy so zdravotným postihnutím	18
3.14. Deti so zdravotným postihnutím	18
3.15. Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie	19
3.16. Koordinácia a monitorovanie	19
3.17. Štatistika, zhromažďovanie údajov a výskum	20
3.18. Medzinárodná spolupráca	20
3.19. Publicita, monitoring a evaluácia plnenia programu	21
4. Návrh opatrení	22
4.1. Zvyšovanie povedomia	22
4.2. Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana	23
4.3. Prístupnosť (prostredia, dopravy, informácií, služieb a tovarov)	24
4.4. Rovnaké zaobchádzanie, prístup k spravodlivosti a ochrana pred diskrimináciou	28
4.5. Nezávislý spôsob života, začlenenie do spoločnosti a osobná mobilita	29

4.6.	Rešpektovanie domova a rodiny	30
4.7.	Vzdelávanie	31
4.8.	Zdravotníctvo.....	33
4.9.	Habilitácia a rehabilitácia	35
4.10.	Zamestnávanie.....	36
4.11.	Účasť na politickom a verejnom živote	38
4.12.	Účasť na kultúrnom živote, rekreácii, záujmových aktivitách a športe.....	40
4.13.	Ženy so zdravotným postihnutím	42
4.14.	Deti so zdravotným postihnutím	43
4.15.	Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie	44
4.16.	Koordinácia a monitorovanie	45
4.17.	Štatistika, zhromažďovanie údajov a výskum.....	45
4.18.	Medzinárodná spolupráca	47
4.19.	Publicita, monitoring a evaluácia plnenia programu	48
4.	Zoznam členov pracovnej skupiny	49

1 Úvod

Ochrana ľudských práv je dôležitá pre každého človeka, osobitne pre takého, ktorý z rôznych dôvodov potrebuje pomoc a ochranu pri ich uplatňovaní. Podpora, ochrana a uplatňovanie práv osôb so zdravotným postihnutím si vyžaduje špecifický prístup zodpovedajúci potrebám, možnostiam, schopnostiam a postojom spoločností k osobám so zdravotným postihnutím. Potreba zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím osobitnú starostlivosť je zakotvená a zvýraznená v rôznych medzinárodných dokumentoch, osobitné postavenie medzi ktorými má Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor“) a jeho Opčný protokol. Európska únia (ďalej len „EÚ“) jednoznačne uznala práva osôb so zdravotným postihnutím v Európskej charte základných práv „*Únia uznáva a rešpektuje právo osôb so zdravotným postihnutím využívať opatrenia, ktoré sú určené na zabezpečenie ich nezávislosti, sociálnej integrácie a integrácie v zamestnaní a účasti na spoločenskom živote*“ (článok 26 „Integrácia osôb so zdravotným postihnutím“).

Prvým komplexným programovým dokumentom, ktorým boli v podmienkach Slovenskej republiky definované celospoločenské záväzky voči osobám so zdravotným postihnutím a ich rodinám, bol *Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života* (ďalej len „Národný program I“). Dokument schválila vláda SR 27. júna 2001 uznesením č. 590 a vecne i procesne ho rámcovoala odporúčajúcim dokumentom OSN „Štandardné pravidlá na vytváranie rovnakých príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím“, ktoré boli prijaté Valným zhromaždením OSN 20. decembra 1993.

Národný program I bol systémovým krokom smerujúcim k vytvoreniu procesu postupného, koncepčného riešenia viacerých problémov života osôb so zdravotným postihnutím. Jeho cieľom bolo vytváranie rovnakých príležitostí a integrácia osôb so zdravotným postihnutím do života spoločnosti. Plnenie úloh, ktoré z neho vyplývali, sa vyhodnocovalo každoročne od roku 2001 a následne od roku 2006 každé dva roky. Súčasne sa na nasledujúce obdobie formulovali nové opatrenia, ktorými sa reagovalo jednak na meniacu sa legislatívnu a ekonomickú situáciu v spoločnosti ako aj na praktické problémy, ktorým museli čeliť osoby so zdravotným postihnutím spolu so svojimi rodinami. Viacnásobné aktualizácie spôsobili, že sa stával menej prehľadným, viaceré opatrenia sa začali prekrývať a boli ťažko vyhodnotiteľné.

Neudržateľnosť existujúceho stavu podporili a urýchlili aj zásadné procesy a zmeny v celosvetovom a európskom rámci ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sa premietli do rozhodnutia predložiť koncom roka 2009 na rokovanie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím Koncepčný zámer nového programového dokumentu pracovne nazvaného *Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života*. (ďalej len „Národný program II“). Za týmto účelom bola ustanovená pracovná skupina, ktorá pripravila koncepčný zámer aktualizácie Národného programu II. Pri rozpracovaní dokumentu členovia pracovnej skupiny odporúčali vychádzať zo štruktúry Dohovoru, zoskupiť oblasti záujmu do väčších celkov s vnútornou štruktúrou a stanovovať priority na jednotlivé časové obdobia v rámci týchto zoskupení. Vypracovanie návrhu dokumentu a jeho predloženie pracovnou skupinou na rokovanie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím sa plánovalo na november 2010. Tento zámer sa pracovnej skupine nepodarilo naplniť z dôvodu významných rozporov

v stanoviskách zástupcov mimovládnych organizácií a štátnej správy. V nadväznosti na konanie parlamentných volieb v marci 2012 sa nová vláda v Programovom vyhlásení vlády prihlásila k záväzku vytvoriť optimálne podmienky pre implementáciu Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím vrátane inštitucionálneho zabezpečenia procesu jeho implementácie a monitoringu a k záväzku v intenciách Dohovoru vypracovať nový Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím.

1. Všeobecné východiská

1.1. Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Dohovor predstavuje základný východiskový dokument pre všetky ostatné medzinárodné dokumenty, ktoré sa prijímajú na európskom alebo širšom medzinárodnom fóre a ktoré sa týkajú ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím. Cieľom Dohovoru je presadzovať, ochraňovať a zabezpečiť plnohodnotný a rovný výkon ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich dôstojnosti bez akejkoľvek diskriminácie na základe zdravotného postihnutia.

Dohovor zaväzuje zmluvné strany, aby zabezpečili, že osoby so zdravotným postihnutím budú môcť plne využívať svoje práva na rovnakom základe ako všetci ostatní občania. Ustanovuje minimálne normy ochrany a zabezpečenia celého rozsahu občianskych, politických, sociálnych a ekonomických práv osôb so zdravotným postihnutím.

Národná rada Slovenskej republiky s Dohovorom vyslovila súhlas a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonmi. Prezident Slovenskej republiky Dohovor ratifikoval 28. apríla 2010 a ratifikačná listina bola 26. mája 2010 uložená u depozitára, generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov. Pre Slovenskú republiku Dohovor nadobudol platnosť 25. júna 2010 v súlade s jeho článkom 45 ods. 2. Po uložení ratifikačnej listiny Slovenská republika uplatnila výhradu k ustanoveniu čl. 27 ods. 1 písm. a) Dohovoru v súlade s jeho článkom 46.

Slovenská republika v júni 2012 podľa čl. 35 Dohovoru predložila Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím komplexnú správu o opatreniach prijatých na účel plnenia záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru a o pokroku, ktorý v tomto smere dosiahla, a to do dvoch rokov po nadobudnutí právoplatnosti Dohovoru pre Slovenskú republiku. Správa bola vypracovaná v súlade s usmerneniami Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, upravené v [osobitnom dokumente k Dohovoru](#).

Súčasne pristúpila Slovenská republika k Opčnému protokolu k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorého cieľom je umožniť jednotlivcom a skupinám, k porušeniu práv ktorých došlo, obrátiť sa v predmetnej veci na výbor OSN prostredníctvom zaslania sťažnosti.

1.2. Stratégia Európskej únie v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím

[Každý šiesty človek v EÚ](#) – približne 80 miliónov – má nejaký druh zdravotného postihnutia, od mierneho až po závažné. Viac než jedna tretina ľudí nad 75 rokov má zdravotné ťažkosti, ktoré ich do určitej miery obmedzujú. Tieto čísla sa budú zvyšovať zároveň s postupným starnutím obyvateľstva EÚ. Väčšina týchto osôb príliš často nemá možnosť plne sa zúčastňovať spoločenského a hospodárskeho života, nielen z dôvodu fyzických alebo iných bariér, ale aj z dôvodu diskriminácie.

Po ratifikácii v roku 2010, sa EÚ stala 97. zmluvnou stranou historicky prvého zmluvného nástroja týkajúceho sa ľudských práv (Dohovoru). Práve Dohovor vyjadruje širší záväzok EÚ vybudovať „Európu bez bariér“ pre približne 80 miliónov osôb so zdravotným postihnutím do roku 2020. Tak ako to určuje aj Stratégia Európskej únie pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020 (ďalej len „Stratégia EÚ“).

Stratégia EÚ sa zameriava na zlepšenie postavenia osôb so zdravotným postihnutím, aby mohli využívať svoje práva na rovnakom základe ako ostatní občania, ako aj na odstránenie prekážok v každodennom živote. Jej cieľom je pomáhať pri praktickom vykonávaní Dohovoru na úrovni Európskej únie, ako aj na úrovni jednotlivých štátov. Táto stratégia dopĺňa a podporuje opatrenia členských štátov, ktoré sú zodpovedné za politiku týkajúcu sa osôb so zdravotným postihnutím.

Základné oblasti Stratégie EÚ, v ktorých je potrebné prijímať opatrenia:

- Zaručiť bezbariérový prístup k tovarom, službám vrátane verejných služieb a k asistenčným pomôckam pre osoby so zdravotným postihnutím.
- Dosiahnuť plné zapojenie osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti:
 - tým, že budú môcť využívať všetky výhody občianstva EÚ,
 - odstránením administratívnych a názorových bariér, ktoré bránia ich plnému a rovnoprávnemu zapojeniu,
 - poskytovaním kvalitných komunitných služieb, vrátane možnosti využívať osobných asistentov.
- Potláčať v EÚ diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia.
- Dať oveľa väčšiemu počtu osôb so zdravotným postihnutím možnosť zárobku na otvorenom trhu práce.
- Podporovať inkluzívne, ako aj celoživotné vzdelávanie žiakov a študentov so zdravotným postihnutím.
- Presadzovať životné dôstojné podmienky pre osoby so zdravotným postihnutím.
- Podporovať rovnaký prístup k zdravotníckym službám pre osoby so zdravotným postihnutím a k zariadeniam, ktoré takéto služby poskytujú.
- Presadzovať práva osôb so zdravotným postihnutím v rámci vonkajšej činnosti EÚ.
- Zvýšiť povedomie spoločnosti o problematike zdravotného postihnutia a podporiť lepšiu informovanosť osôb so zdravotným postihnutím o svojich právach a o ich výkone.
- Optimalizovať využívanie nástrojov finančnej pomoci EÚ určených na bezbariérovosť a nediskrimináciu a zvýšiť viditeľnosť možností finančnej pomoci súvisiacej so zdravotným postihnutím v programoch na obdobie po roku 2013.
- Podporovať pravidelné vytváranie štatistík súvisiacich so zdravotným postihnutím s úmyslom monitorovať situáciu osôb so zdravotným postihnutím.

Dôležitým dokumentom, ktorý bol použitý pri tvorbe Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 (ďalej len „Národný program“) je smernica Rady 2000/78/ES, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolaniach. Účelom tejto smernice je ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolaniach na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo

sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania.

Antidiskriminačný zákon rozdeľuje pojem diskriminácia na priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu.

Predmetný zákon ustanovuje aj diskrimináciu z dôvodu zdravotného postihnutia, za ktorú sa považuje aj diskriminácia z dôvodu predchádzajúceho zdravotného postihnutia alebo diskriminácia osoby, u ktorej by na základe vonkajších príznakov bolo možné predpokladať, že je osoba so zdravotným postihnutím. Ďalej diskriminácia z dôvodu zdravotného postihnutia nie je objektívne odôvodnené rozdielne zaobchádzanie, ktoré spočíva v ustanovení podmienky zdravotnej spôsobilosti na prístup k zamestnaniu alebo podmienky na výkon určitých činností v zamestnaní, ak to vyžaduje povaha tohto zamestnania alebo činnosti. Diskriminácia nie je rozdielne zaobchádzanie z dôvodu veku alebo zdravotného postihnutia pri poskytovaní poisťovacích služieb, ak takéto rozdielne zaobchádzanie vyplýva z rozdielnej miery rizika overiteľnej štatistickými alebo obdobnými údajmi a podmienky poisťovacích služieb sú primerané tomuto riziku.

2. Cieľ a metodológia Národného programu

Základným cieľom Národného programu je prostredníctvom definovaných úloh a opatrení zabezpečiť dosahovanie pokroku v oblasti ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím uznaných Dohovorom a pokroku pri ich používaní. Vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012-2016, ktorým sa vláda SR zaviazala vytvoriť optimálne podmienky pre implementáciu Dohovoru, vrátane inštitucionálneho zabezpečenia procesu jeho implementácie a monitoringu.

Nový Národný program je tvorený ako otvorený dokument, obsahuje základné úlohy na obdobie rokov 2014 – 2020, s aktualizáciou a vyhodnocovaním každé 2 roky. Bol pripravovaný za účasti viacerých odborníkov z rôznych oblastí tak, aby bolo pokryté nielen široké spektrum jednotlivých oblastí, ale zároveň, aby bola zabezpečená aj prepojenosť a kompatibilita všetkých opatrení a úloh. Na jeho tvorbe sa podieľali zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy, verejnej správy a podľa čl. 4 ods. 3 aj osoby so zdravotným postihnutím prostredníctvom svojich reprezentatívnych organizácií (zoznam členov pracovnej skupiny tvorí prílohu č. 1 materiálu).

Pri rozpracovaní Národného programu členovia pracovnej skupiny odporúčali vychádzať zo štruktúry Dohovoru a zjednotiť oblasti záujmu do väčších celkov s vnútornou štruktúrou a stanovovať priority na jednotlivé časové obdobia v rámci týchto zoskupení.

Národný program je rozdelený do nasledovných oblastí:

1. Zvyšovanie povedomia
2. Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana
3. Prístupnosť (prostredia, dopravy, informácií, služieb, tovarov...)
4. Rovnaké zaobchádzanie, prístup k spravodlivosti a ochrana pre diskrimináciou

5. Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti, osobná mobilita
6. Rešpektovanie domova a rodiny
7. Vzdelávanie
8. Zdravotníctvo
9. Habilitácia a rehabilitácia
10. Zamestnávanie
11. Účasť na politickom a verejnom živote
12. Účasť na kultúrnom živote, rekreácii, záujmových aktivitách a športe
13. Ženy so zdravotným postihnutím
14. Deti so zdravotným postihnutím
15. Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie
16. Koordinácia a monitorovanie
17. Štatistika, zhromažďovanie údajov a výskum
18. Medzinárodná spolupráca
19. Publicita, monitoring a evaluácia plnenia programu

3. Analýza oblastí Národného programu

Analýza vychádza zo stavu popísaného vo východiskovej správe z roku 2012, na ktorej tvorbe participovali všetky orgány štátnej správy, a ku ktorej sa vyjadrovali aj reprezentatívne organizácie osôb so zdravotným postihnutím. Účelom tejto analýzy je popísať aktuálny stav životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím v SR a členení podľa jednotlivých oblastí Dohovoru.

3.1. Zvyšovanie povedomia

Postavenie osôb so zdravotným postihnutím v spoločnosti je významným spôsobom ovplyvňované nielen správaním sa širokej verejnosti, ale aj tým, ako sú osoby so zdravotným postihnutím samy vnímané svojím okolím. Aj napriek tomu, že dochádza k zlepšovaniu pozitívnych postojov zo strany spoločnosti k tejto skupine osôb, je potrebné aj naďalej podľa čl. 8 Dohovoru prijímať okamžité, účinné a náležité opatrenia na zvyšovanie povedomia spoločnosti o potrebách osôb so zdravotným postihnutím, rešpektujúc ich práva a dôstojnosť.

Zvyšovanie povedomia možno:

- v širšom slova zmysle chápať ako uplatňovanie základného práva na dôstojnosť a rovnaké príležitosti, vychádzajúc z uznania plnohodnotného príspevku každého človeka pre celkový spoločenský rozvoj,
- v užšom slova zmysle ide o súbor politík, programov a opatrení, ktoré sú nevyhnutné k tomu, aby osoby so zdravotným postihnutím mali svoje práva zaručené na rovnakom základe s ostatnými.

3.2. Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana

K tvorbe primeraných opatrení pre dosiahnutie adekvátnej životnej úrovne a sociálnej ochrany osôb so zdravotným postihnutím priamo zaväzuje čl. 28 Dohovoru. Ide najmä o oblasť sociálneho poistenia, štátnej sociálnej podpory

a sociálnej pomoci, ako aj aspekty bývania osôb so zdravotným postihnutím a ich rodín.

V podmienkach SR sa osobitné práva osôb so zdravotným postihnutím v oblasti sociálneho poistenia realizujú najmä vo forme poskytovania invalidného dôchodku z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

V oblasti štátnej sociálnej podpory ide najmä o možnosť dlhšieho pobrania rodičovského príspevku či príspevku na starostlivosť o dieťa, ak má dieťa dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav; v prípade starostlivosti o súdom zverenú dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím ide o poskytovanie osobitného opakovaného príspevku náhradnému rodičovi, alebo ide o možnosť poskytovať rodičovi prídavok na dieťa, ak dieťa je nezaopatrené z dôvodu dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, v dôsledku ktorého nie je schopné sústavne sa pripravovať na povolanie a vykonávať zárobkovú činnosť.

V oblasti sociálnej pomoci patrí osobe v hmotnej núdzi, ktorá si nemôže zabezpečiť príjem vlastnou prácou napr. z dôvodu invalidity či starostlivosti o dieťa alebo dospelú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím nielen základná dávka v hmotnej núdzi, ale aj príspevky k dávke vrátane ochranného príspevku. Na základe individuálneho posúdenia potrieb možno fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytnúť peňažné príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, vyhotoviť preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím a parkovací preukaz. Regionálna a miestna samospráva poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie širokej palety sociálnych služieb, z ktorých časť je viazaná na nepriaznivý zdravotný stav alebo zdravotné postihnutie na základe posúdenia odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby sa podľa zákona o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov poskytujú sociálne služby.

V oblasti podpory bývania sa realizujú opatrenia umožňujúce obstarávať bývanie pre niektoré skupiny osôb so zdravotným postihnutím formou podpory zo Štátneho fondu rozvoja bývania. V prípade, že zo zdravotných či iných sociálnych dôvodov nemôže osoba so zdravotným postihnutím zotrvať vo svojom prirodzenom prostredí, poskytuje sa jej sociálna služba pobytového typu, ktorej súčasťou je aj poskytovanie bývania.

3.3. Prístupnosť (prostredia, dopravy, informácií, služieb, tovarov)

S cieľom zlepšenia nezávislého spôsobu života a zvýšenia miery participácie osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých aspektoch života je potrebné posilniť zabezpečenie prístupu k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii, ku kultúre ako aj k ďalším prostriedkom, službám a tovarom dostupným alebo poskytovaným verejnosti k prijímaniu opatrení na zabezpečenie prístupnosti priamo zaväzuje Dohovor takmer vo všetkých svojich článkoch.

Prístupnosť predstavuje zabezpečenie možnosti osobám so zdravotným postihnutím využívať všetky aspekty života samostatne, s pomocou primeraných úprav alebo pomôcok, a ak to nie je možné, aj s pomocou asistencie. Prístupnosť je

nosným princípom všetkých relevantných článkov Dohovoru. Pre tvorbu opatrení na zabezpečenie prístupnosti sú zvlášť dôležité definície diskriminácie na základe zdravotného postihnutia, primeraných úprav a univerzálneho dizajnu v čl. 2 Dohovoru. Dohovor tiež zaväzuje zmluvné štáty prijať opatrenia na vypracovanie, vyhlásenie a kontrolu dodržiavania minimálnych noriem a pravidiel na zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti a na zabezpečenie toho, aby subjekty, ktoré poskytujú zariadenia a služby dostupné alebo poskytované verejnosti, zohľadňovali všetky aspekty prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím.

Opatrenia vzťahujúce sa k tomuto článku sú zamerané predovšetkým na prístupnosť stavieb, dopravy a prístup k informáciám. Medzi mimoriadne dôležité základné ľudské práva - z hľadiska potrieb osôb so zdravotným postihnutím - je nevyhnutné zaradiť aj právo na slobodný pohyb, nakoľko bez realizácie tohto práva nie je v modernej spoločnosti prakticky možné dosiahnuť plné začlenenie.

Predmetom opatrení tejto časti je predovšetkým zameranie sa na dôsledné rešpektovanie a správnu aplikáciu pravidiel a podmienok stanovených pre tvorbu bezbariérového prostredia a ich kontrolu zo strany orgánov štátnej správy, zaistenie prístupu k informáciám a možnosť využívať moderné informačné technológie, ktoré sú mimoriadne dôležité pre osoby so zmyslovým postihnutím.

Hlavné zásady, princípy a požiadavky, ktorými sa zabezpečuje bezbariérové riešenie prostredia a prístupnosť stavieb v Slovenskej republike sú zapracované v stavebnom zákone a vo vyhláske, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Aktuálne sa pripravuje novelizácia Stavebného zákona, ktorá má zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu a pohyb v ňom. Ustanovenia stavebného zákona týkajúce sa základných požiadaviek na stavby sú prevzaté z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ), ktorým sa ustanovujú harmonizované podmienky uvádzania stavebných výrobkov na trh.

V článku 26 ods. 1 Ústavy SR sa uvádza, že sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Podľa ods. 2 má každý právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám upravuje zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov, ktorý zaručuje osobám so zdravotným postihnutím právo na obojsmernú komunikáciu s verejnou správou v prístupných formátoch pre tieto osoby. Prístupnosť informácií je definovaná najmä vo výnose Ministerstva financií č. 312/2010 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy. Prístupnosťou sa vo vzťahu k informačno-komunikačných technológiám rozumie vlastnosť, umožňujúca intuitívne a čo najjednoduchšie používanie týchto technológií nezávisle od akýchkoľvek obmedzení ich používateľov, akými sú napr. zdravotné postihnutie alebo určitá úroveň vzdelania (napr. netechnického zamerania).

3.4. Rovnaké zaobchádzanie, prístup k spravodlivosti a ochrana pred diskrimináciou

Podľa Ústavy SR je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Európska komisia pre demokraciu prostredníctvom práva (tzv. Benátska komisia) vo svojej správe z marca 2011, v procese definovania elementov právneho štátu, resp. konceptu vlády práva („*rule of law*“), indikovala ako najdôležitejšie, resp. základné elementy právneho štátu: zákonnosť (legalita), právna istota, zákaz ľubovôle, prístup k spravodlivosti pred nezávislým a nestranným súdom (nezávislosť a nestrannosť súdnictva), dodržiavanie ľudských práv, nediskriminácia a rovnosť pred zákonom.

Slovenská republika zaznamenala v oblasti ochrany a dodržiavania úpravy ochrany ľudských práv v posledných rokoch pozitívny vývoj a pokrok. Legislatívne, inštitucionálne a procedurálne mechanizmy v systéme ochrany ľudských práv v SR zodpovedajú najvyšším európskym štandardom. Vstup Slovenskej republiky do EÚ (1. mája 2004), členstvo SR v Rade Európy vrátane predsedníctva SR vo Výbore ministrov Rady Európy (2007-2008), členstvo SR v Rade OSN pre ľudské práva (2008-2011), ako aj prevzatie iniciatívy Slovenskou republikou v r. 2009 (tzv. *core group* skupine štátov podporujúcich vypracovanie a prijatie Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení) významnou mierou napomohli k pokroku a zlepšeniu postavenia SR v oblasti ochrany a dodržiavania ľudských práv.

Platný právny poriadok SR obsahoval princípy ochrany ľudských práv a rovnakého zaobchádzania obsiahnutých v Ústave SR, ako aj v niekoľkých ďalších právnych predpisoch rôznej právnej sily už pred vstupom SR do Európskej únie 1. mája 2004, avšak vplyvom harmonizácie slovenskej legislatívy s právnym poriadkom EÚ došlo k detailnejšej právnej úprave tejto oblasti, oblasť ochrany práv zdravotne postihnutých osôb nevynímajúc.

Slovenská republika v právnej úprave potvrdzuje, že osoby so zdravotným postihnutím majú právo na uznanie svojej osoby ako subjektu práva. Antidiskriminačná legislatíva bola prijímaná aj s cieľom zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali právnu spôsobilosť vo všetkých oblastiach života na rovnakom základe s ostatnými, osobitne také opatrenia, ktoré zabezpečia rovnaké právo osôb so zdravotným postihnutím zachovať si fyzickú a duševnú integritu, plnú občiansku účasť, vlastniť a dediť majetok, riadiť svoje vlastné finančné záležitosti a mať rovnaký prístup k bankovým pôžičkám, hypotékam, a iným formám finančného úverovania a mať právo nebyť svojvoľne zbavení svojho majetku. Na dosiahnutie tohto cieľa v súlade s Dohovorom je ešte stále potrebné prijať zmeny platnej legislatívy.

3.5. Nezávislý spôsob života, začlenenie do spoločnosti a osobná mobilita

Podpora samostatnosti a nezávislosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa realizuje aj prostredníctvom zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Jedným z nástrojov v systéme kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia je peňažný príspevok na osobnú asistenciu. Účelom osobnej asistencie je nielen aktivizácia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej sociálnej inklúzie, ale aj podpora nezávislosti a rozhodovania o vlastnom živote vo všetkých oblastiach (rodina, práca, vzdelávanie, kultúra, šport, politický a občiansky život). Osobnou

asistenciou sa vytvárajú podmienky, aby aj osoby so zdravotným postihnutím mohli rovnocenne využívať všetky ľudské práva a základné slobody v súlade s ich prirodzenými potrebami.

Osobná mobilita je podporená prostredníctvom zachovania resp. vytvorenia rôznych typov zliav ako napríklad v dopravnej infraštruktúre, pri návšteve kultúrnych pamiatok, športových podujatí a iných. Táto podpora zlepšuje možnosť osôb so zdravotným postihnutím zúčastňovať sa rôznych foriem vzdelávania alebo sa zapojiť do pracovného procesu.

Kvalitu života a možnosť integrácie osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti môže významne a pozitívne ovplyvniť aj proces deinštitucionalizácie a transformácie systému sociálnych služieb.

3.6. Rešpektovanie domova a rodiny

Podľa ustanovenia čl. 41 ods. 1 Ústavy SR manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zároveň sa zaručuje osobitná ochrana detí a mladistvých. Rodina je najlepším a najprirodzenejším prostredím pre ochranu detí. V súlade s čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 41 Ústavy SR sa povinne dodržiava povinnosť, aby deti nemohli byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, len v takom prípade, že oddelenie je v záujme dieťaťa (napr. ak ide o zneužívanie alebo zanedbávanie dieťaťa rodičmi).

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sú upravené tak, aby bolo zrejmé, v ktorých situáciách sa môžu ponúkať, v ktorých sa musia ponúkať a kedy nastala situácia, kedy sa musí zasiahnuť. Vykonávajú sa pre deti, ich rodičov, iných zákonných zástupcov, plnoleté fyzické osoby a náhradné rodiny.

Špecifickým cieľom transformácie a deinštitucionalizácie v oblasti náhradnej rodinnej starostlivosti je zníženie počtu detí umiestnených v inštitúciách na základe rozhodnutia súdu, ako aj utvorenie podmienok na zavedenie a previazanie preventívnych opatrení na predchádzanie nariadeniu ústavnej starostlivosti s opatreniami na zníženie negatívnych vplyvov inštitucionalizácie na vývoj dieťaťa.

V zmysle čl. 19 ods. 2 Ústavy SR „každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života“. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že Ústava SR zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené, t. j. takým zasahovaním, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie ustanoveného cieľa. V súlade s účelom práva na súkromie môžu orgány verejnej moci, fyzické aj právnické osoby zasahovať do súkromného a rodinného života iných vtedy, ak ich zasahovanie možno hodnotiť ako oprávnené (I. ÚS 13/2000, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného sudu SR 2001, s. 272-273).

3.7. Vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie v SR sa v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi uskutočňuje na princípoch rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu

so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivca a jeho spoluzodpovednosti za svoje vzdelávanie, na princípe zákazu všetkých foriem diskriminácie, obzvlášť segregácie a na princípe bezplatnosti vzdelania v materských školách jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a vzdelania v štátnych základných školách a v stredných školách.

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov so zdravotným postihnutím v SR sa uskutočňuje v školách pre deti a žiakov so zdravotným postihnutím (v špeciálnych školách) alebo v špeciálnych triedach materských, základných a stredných škôl, ktoré sa zriaďujú spravidla pre deti a žiakov s rovnakým druhom zdravotného postihnutia alebo v školskej integrácii, t.j. v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy. V súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi má zákonný zástupca právo vybrať pre svoje dieťa formu jeho vzdelávania.

Všeobecný systém vzdelávania detí, žiakov a študentov so zdravotným postihnutím, so zámerom podporiť úspešnosť ich vzdelávania a vytvárania primeraných podmienok na dosiahnutie primeraného stupňa ich vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti, dopĺňajú centrá špeciálno-pedagogického poradenstva (ďalej len „CŠPP“). Odborno-metodickú a materiálno-technickú pomoc odborným zamestnancom CŠPP a školským špeciálnym pedagógom materských, základných a stredných škôl poskytujú zdrojové CŠPP, ktoré sú špecializované na poradenstvo pre deti s určitým druhom zdravotného postihnutia.

3.8. Zdravotníctvo

Práva a povinnosti osôb pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti upravuje zákon o zdravotnej starostlivosti. Právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti sa zaručuje rovnako každému v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou osobitným predpisom.

Ciele uvedené v tomto článku Dohovoru rezort zdravotníctva plní a vykonáva najmä prostredníctvom činností Ministerstva zdravotníctva SR, Úradu verejného zdravotníctva SR, regionálnych úradov verejného zdravotníctva a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, a to realizáciou koncepcie Štátnej politiky zdravia, ktorá formuluje dlhodobé a krátkodobé ciele, stratégie a priority štátu zamerané na podporu, ochranu, zabezpečenie a zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a na poskytovanie zdravotnej starostlivosti občanom.

3.9. Habilitácia a rehabilitácia

Zákonom o sociálnych službách je upravená sociálna rehabilitácia ako odborná činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebestačnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobsluže, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách. Ak je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, sociálna rehabilitácia je najmä nácvik prác v domácnosti, nácvik odzerania, nácvik priestorovej orientácie a samostatného pohybu, výučba písania a čítania Braillovoho písma, výučba posunkovej reči nepočujúcich, výučba spôsobov komunikácie s osobami so sluchovým postihnutím a sociálna komunikácia

3.10. Práca a zamestnávanie

Zamestnávaniu osôb so zdravotným postihnutím je dlhodobo venovaná zvýšená pozornosť. Napriek uvedenému, osoby so zdravotným postihnutím na trhu práce SR čelia vysokej nezamestnanosti a problémom so začleňovaním na pracovné miesta. Podľa údajov ŠÚ SR (2. štvrťrok 2011) podiel nezamestnaných osôb s dlhodobým zdravotným obmedzením na celkovom počte nezamestnaných osôb v SR predstavoval 17,7%. Cieľom je zlepšiť situáciu začleňovania osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce a zaistiť čo najvyššiu mieru efektívnej pomoci jednotlivých inštitúcií.

V § 14 ods. 1 zákona o službách zamestnanosti je zakotvené právo na prístup k zamestnaniu ako právo občana, ktorý chce pracovať, môže pracovať a hľadá zamestnanie.

Podľa § 14 ods. 2 zákona o službách zamestnanosti má občan právo na prístup k zamestnaniu bez akýchkoľvek obmedzení v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch a obdobných právnych vzťahoch ustanovenou osobitným zákonom. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje diskriminácia aj z dôvodu manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, zdravotného postihnutia, veku, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Podľa § 8 zákona ods. 1 písm. h) o službách zamestnanosti osoby so zdravotným postihnutím z dôvodu sťaženého postavenia na trhu práce patria do kategórie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a preto vyžadujú zvýšenú starostlivosť zo strany verejných služieb zamestnanosti. Na tento účel verejné služby zamestnanosti vedú osobitnú evidenciu občanov so zdravotným postihnutím (uchádzačov o zamestnanie a záujemcov o zamestnanie), ktorá umožňuje poskytovať individuálny prístup a adresnejšiu odbornú pomoc pri ich pracovnom uplatnení sa na otvorenom alebo chránenom trhu práce.

Pri zamestnávaní osôb so zdravotným postihnutím zohrávajú dôležitú úlohu aktívne opatrenia na trhu práce. V zákone o službách zamestnanosti je ôsma časť tohto zákona venovaná podpore zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím na trh práce. Podpora integrácie osôb so zdravotným postihnutím sa uskutočňuje najmä prostredníctvom nasledovných aktívnych opatrení na trhu práce:

- poskytovaním finančného príspevku zamestnávateľom na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, ktorí na zriadené pracovné miesto v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku prijmú do pracovného pomeru uchádzača o zamestnanie, ktorý je občanom so zdravotným postihnutím (§ 56 zákona o službách zamestnanosti);
- poskytovaním príspevku občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 57 zákona o službách zamestnanosti);
- poskytovaním finančného príspevku zamestnávateľom na udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní (§ 56a zákona o službách zamestnanosti)

- poskytovaním finančného príspevku na činnosť pracovného asistenta zamestnávateľovi, ktorý zamestnáva občana so zdravotným postihnutím alebo samostatne zárobkovo činnú osobu, ktorá je občanom so zdravotným postihnutím (§ 59 zákona o službách zamestnanosti)
- poskytovaním príspevku na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov, ktorí sú občanmi so zdravotným postihnutím a sú zamestnaní v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku (§ 60 zákona o službách zamestnanosti)

Právo každého zamestnanca na rovnakú odmenu za prácu rovnakej hodnoty je osobitne upravené v ustanovení § 119a Zákonníka práce. Citované ustanovenie sa v plnej miere vzťahuje aj na zamestnancov so zdravotným postihnutím. Ak takýto zamestnanec vykonáva rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty ako ktorýkoľvek iný zamestnanec, má právny nárok aj na rovnakú mzdu.

3.11. Účasť na politickom a verejnom živote

Ústava SR garantuje politické práva v čl. 26 až 32 (sloboda prejavu, právo na informácie, petičné právo, právo pokojne sa zhromažďovať, právo slobodne sa združovať, právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov, právo postaviť sa na odpor).

K tvorbe opatrení podporujúcich účasť osôb so zdravotným postihnutím a ich organizácií na politickom a verejnom živote priamo zaväzuje čl. 29 a čl. 4.3 Dohovoru. Politické práva okrem Ústavy SR a viacerých medzinárodných dohôd zaručuje občanom viacero volebných zákonov. Všetky tieto zákony obsahujú ustanovenie zaručujúce voličovi, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre zdravotné postihnutie alebo preto, že nemôže čítať alebo písať, že sa za pomoci inej osoby môže uskutočniť volebný akt.

Volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre zdravotné postihnutie alebo preto, že nemôže čítať alebo písať, má právo vziať so sebou do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov iného voliča, nie však člena okrskovej volebnej komisie, aby zaňho hlasovací lístok podľa jeho pokynov upravil a vložil do obálky.

Zo závažných, najmä zdravotných dôvodov možno okrskovú volebnú komisiu požiadať o to, aby volič mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi aspoň dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou; vyslaní členovia okrskovej volebnej komisie zabezpečia, aby bola zachovaná tajnosť hlasovania.

Za voliča, ktorý nemôže pre zdravotné postihnutie sám vložiť obálku do volebnej schránky, môže ju na jeho požiadanie a v jeho prítomnosti do nej vložiť iný volič, nie však člen okrskovej volebnej komisie.

Právo slobodne sa združovať do občianskych združení a iných spolkov zaručuje občanom zákon o združovaní občanov.

3.12. Účasť na kultúrnom živote, rekreácií, záujmových aktivitách a športe

Vydávanie dokumentov v prístupných formátoch pre osoby so zdravotným postihnutím je čiastočne podporované Ministerstvom kultúry SR, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ako aj prostredníctvom mimovládnych organizácií. Hlavným zdrojom kníh a časopisov vo formátoch vhodných pre osoby so zrakovým postihnutím (Braillovo písmo, zvukové nahrávky, reliéfná grafika, elektronické dokumenty) je Slovenská knižnica pre nevidiacich M. Hrebendu v Levoči zriadená Ministerstvom kultúry SR. Pretrvávajúcim problémom je však nedostatočný objem a aktuálnosť sprístupnených titulov osobám so zrakovým postihnutím v porovnaní s objemom dostupným osobám bez zrakového postihnutia a to zvlášť v oblasti študijnej literatúry.

Sprístupňovanie diel vo formátoch prístupných osobám so zdravotným postihnutím upravuje autorský zákon, v ktorom sa uvádza, že „súhlas autora sa nevyžaduje na vyhotovenie rozmnoženiny zverejneného diela, na jej verejné rozširovanie inou formou prevodu vlastníckeho práva ako predajom, na jej verejné rozširovanie vypožičaním alebo na verejný prenos, ak sa takéto použitie uskutočňuje výhradne pre potreby zdravotne postihnutých v rozsahu odôvodnenom ich zdravotným postihnutím a neuskutočňuje sa na získanie priameho alebo nepriameho majetkového prospechu.“

Zabezpečenie prístupnosti informácií z politického a spoločenského života a audiovizných diel v televíznom vysielaní ľuďom so sluchovým postihnutím a so zrakovým postihnutím ukladá verejnoprávnym i súkromným vysielateľom zákon o vysielaní a retransmisii. Táto povinnosť pre osoby so sluchovým postihnutím je plnená vysielaním relácie FOKUS s prekladom do posunkového jazyka, krátkych päťminútových správ moderovaných sluchovo postihnutým moderátorom v posunkovom jazyku, vysielaním spravodajskej relácie tlmočenej do posunkového jazyka, občasným vysielaním rozprávok s tlmočením do posunkového jazyka, pravidelným vysielaním špecifickej relácie Televízny klub nepočujúcich a vysielaním rôznych programov a filmov so skrytými titulkami. Pre osoby so zrakovým postihnutím sa táto povinnosť začína postupne plniť niektorými TV vysielateľmi prostredníctvom hlasového komentovania audiovizných diel. Potrebné je zabezpečiť plnenie týchto úloh všetkými povinnými vysielateľmi, podporovať rozširovanie a zvyšovanie kvality takéhoto vysielania, dostupnosť koncových zariadení vhodných pre osoby so zrakovým a so sluchovým postihnutím. Postupnému zlepšovaniu prístupnosti najmä múzeí, galérií a výstav prispieva aj preškolovanie pracovníkov a organizovanie výstav a expozícií alebo ich častí špeciálne upravených podľa potrieb osôb so zdravotným postihnutím.

Rozvoj a využívanie tvorivého, umeleckého a intelektuálneho potenciálu osôb so zdravotným postihnutím nielen na svoj vlastný prospech, ale aj na obohatenie celej spoločnosti je podporované z dotačného systému znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len „MDVRR SR“) sa problematike práv osôb so zdravotným postihnutím venuje aj v oblasti cestovného ruchu, výsledkom čoho je materiál **Stratégia cestovného ruchu do roku 2020**. Hlavným cieľom strategického dokumentu je zvyšovanie konkurencieschopnosti

cestovného ruchu na Slovensku pri lepšom využívaní jeho potenciálu, so zámerom vyrovnávať regionálne disparity a vytvárať nové pracovné príležitosti. Zvyšovanie úrovne kvality v konkrétnom i širšom chápaní (ide o súbor faktorov) je základným predpokladom konkurencieschopnosti cestovného ruchu. V tejto súvislosti je v materiáli okrem iného zapracovaná úloha umožniť širšiu účasť osôb so zdravotným postihnutím na cestovnom ruchu prostredníctvom stavebno-technického riešenia. Podmienky stanoví nový Stavebný zákon a súvisiace vyhlášky.

V Slovenskej republike je veľmi zložitá zabezpečiť účasť osôb so zdravotným postihnutím na športových podujatiach. Vo všeobecnosti chýbajú športové zariadenia s bezbariérovými vstupmi pre divákov a športovcov, taktiež divácke priestory, ďalej bezbariérové šatne pre športovcov, sociálne zariadenia a vôbec prístupy na súťažné plochy.

3.13. Ženy so zdravotným postihnutím

Diskriminácia žien je popretím princípu rodovej rovnosti a rovnoprávnosti mužov a žien. Slovenská republika sa preto na úrovni Rady Európy intenzívne podieľala na vypracovaní a prijatí Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácomu násilliu a boji proti nemu (CETS č. 210). Slovenská republika podpísala tento dohovor 11. mája 2011, čím sa stala jedným z prvých členských štátov Rady Európy a tiež EÚ, ktoré podpísali túto medzinárodnú zmluvu. Tento dohovor je zameraný na nulovú toleranciu k násilliu na ženách a domácomu násilliu. Je prvým komplexným a precíznym právne záväzným nástrojom pre predchádzanie a boj proti násilliu na ženách a domácomu násilliu na európskej úrovni.

3.14. Deti so zdravotným postihnutím

Základné východiská SR v oblasti ochrany práv dieťaťa čerpajú prioritne z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa a jeho Opčných protokolov, reflektujúc tiež špecifické odporúčania Výboru OSN pre práva dieťaťa k druhej periodickej správe Slovenskej republiky o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa. Vo februári 2012 podpísala Slovenská republika Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení. Opčný protokol je prvou medzinárodnou zmluvou v oblasti ľudských práv, pri príprave ktorej Slovenská republika zohrala úlohu lídra procesu. Ústava SR garantuje osobitnú ochranu detí a mladistvých v čl. 41 ods. 1. Všetkých základných práv, ktoré sa priznávajú v článku 41 Ústavy SR, sa možno domáhať iba v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (najmä zákon o rodine).

V zmysle § 43 ods. 1 zákona o rodine maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V ustanovení § 100 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku sa ustanovuje, že ak je účastníkom konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Starostlivosť súdu o maloletých, konanie o osvojenie, konanie o osvojiteľnosti majú osobitnú úpravu v piatej hlave tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Súd v konaní postupuje v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Deti so zdravotným postihnutím majú podľa Ústavy SR a platnej legislatívy rovnaké práva podieľať sa na aktívnom živote ako zdravé deti. Základným východiskom pre prácu s deťmi je integračný a individuálny prístup. Integrovaný prístup umožňuje kvalifikované predpoklady starostlivosti o deti a posilnenie individuálneho prístupu k deťom so zdravotným postihnutím a špecifickými potrebami.

3.15. Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie

Zmluvné strany v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva vrátane medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv by mali prijať všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách vrátane ozbrojených konfliktov, núdzových humanitárnych situácií a živelných pohrôm.

V rámci legislatívy a prípravy profesionálnych záchranných zborov, hasičského zboru, polície, armády, civilnej obrany je riešenie zabezpečenia ochrany a bezpečnosti všetkých osôb v rizikových situáciách a núdzových humanitárnych situáciách upravené rôznymi právnymi predpismi. (napr. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov, 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky).

3.16. Koordinácia a monitorovanie

Realizácia a priebežné monitorovanie Národného programu je náročným, vzájomne previazaným medziodborovým procesom, na jeho naplňovaní sa zúčastňujú nielen ústredné orgány štátnej správy, ale tiež mnoho ďalších inštitúcií a organizácií osôb so zdravotným postihnutím.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 103 z 20. februára 2013 bol schválený návrh na zriadenie hlavného kontaktného miesta pre problematiku vykonávania Dohovoru. Za hlavné kontaktné miesto pre problematiku vykonávania Dohovoru bolo určené Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. V nadväznosti na túto skutočnosť bolo dňom 15. marca 2013 na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, v odbore integrácie osôb so zdravotným postihnutím, zriadené hlavné kontaktné miesto pre problematiku vykonávania Dohovoru s dvoma zamestnancami.

V zmysle čl. 33 ods. 2 a 3 sa zmluvné strany zaviazali v súlade so svojím právnym a správny systém zachovávať, posilňovať, zriaďovať alebo ustanoviť na vnútroštátnej úrovni systém zahŕňajúci jeden, prípadne viac nezávislých mechanizmov na presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania tohto dohovoru. Pri ustanovovaní alebo zriaďovaní týchto mechanizmov musia zmluvné strany prihliaďať na zásady týkajúce sa postavenia a činnosti vnútroštátnych inštitúcií na ochranu a podporu ľudských práv. Občianska spoločnosť, najmä osoby so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívne organizácie sú zahrnuté do procesu monitorovania a plne sa na ňom zúčastňujú.

3.17. Štatistika, zhromažďovanie údajov a výskum

V súlade s čl. 31 Dohovoru sú jednotlivé členské štáty zaviazané povinnosťou zhromažďovať údaje, informácie a výskumné zistenia, ktoré sa stanú základom formulovania a uplatňovania politiky zameranej na realizáciu tohto Dohovoru. V Slovenskej republike sa realizuje zhromažďovanie rôznorodých údajov o osobách so zdravotným postihnutím a ich rodinách primárne v pôsobnosti rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny, rezortu zdravotníctva a rezortu školstva. Ide najmä o Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, Sociálnu poisťovňu, samosprávne kraje, mestá/obce a poskytovateľov sociálnych služieb, o zdravotné poisťovne a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ako aj o vzdelávacie inštitúcie, vrátane podporných zariadení a služieb. Napriek tomu v súčasnosti existujú problémy s dostupnosťou, koordináciou a porovnateľnosťou zhromaždených údajov: sociálny štatistiky spracúvané Štatistickým úradom SR nie je možné vyhodnocovať vzhľadom na zdravotné postihnutie: údaje o počte pracujúcich a nezamestnaných v rámci výberového zisťovania pracovných síl, uskutočňovaného štatistickým úradom sú vzhľadom na rozdielny metodologický základ neporovnateľné s údajmi z osobitnej evidencie uchádzačov o zamestnanie, vedenej Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, štatistické údaje v oblasti prístupnosti fyzického prostredia, či rovnakého zaobchádzania nie sú vôbec sledované.

Výskumu venovanému zdravotnému postihnutiu, osobám so zdravotným postihnutím a ich rodinám sa venujú najmä organizácie štátneho sektoru výskumu a vývoja (napr. Inštitút pre výskum práce a rodiny, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, vybrané pracoviská SAV) a vysokoškolské pracoviská vzdelávajúce najmä v oblasti spoločenských a pomáhajúcich disciplín, ale aj v oblasti bezbarierovej architektúry a univerzálne dizajnových služieb. V oblasti zhromažďovania informácií, ale aj výskumnej činnosti zameranej týmto smerom sa angažujú tiež organizácie občianskeho sektora.

3.18. Medzinárodná spolupráca

SR a členské štáty by mali presadzovať práva osôb so zdravotným postihnutím pri svojej externej činnosti vrátane rozširovania EÚ, susedských a rozvojových programov. SR bude svojou činnosťou podporovať a dopĺňať vnútroštátne iniciatívy na riešenie problematiky zdravotného postihnutia v dialógoch s nečlenskými krajinami a tam, kde to bude vhodné, zahŕnie zdravotné postihnutie a implementáciu Dohovoru, pričom zohľadní záväzky z Akkry týkajúce sa účinnej pomoci. Bude podporovať dohodu a záväzok týkajúci sa problematiky zdravotného postihnutia na medzinárodných fórach (OSN, Rada Európy, OECD).

Dôležitosť medzinárodnej spolupráce a jej presadzovania na podporu národných snáh o realizáciu cieľov sa na tento účel prijímú primerané a účinné opatrenia na medzištátnej úrovni a v prípade potreby v partnerskej spolupráci s príslušnými medzinárodnými a regionálnymi organizáciami a občianskou spoločnosťou, najmä s organizáciami osôb so zdravotným postihnutím.

3.19. Publicita, monitoring a evaluácia plnenia programu

Plnenie úloh vyplývajúcich z Národného programu pre jednotlivé rezorty, iné ústredné orgány štátnej správy, verejné inštitúcie, ale aj samosprávy a občiansky sektor sa bude vyhodnocovať každé dva roky, aj vo formátoch prístupných pre osoby so zdravotným postihnutím. Súčasne sa predpokladá formulovanie nových opatrení, ktorými by sa reagovalo nielen na neustále sa meniacu legislatívnu a ekonomickú situáciu v spoločnosti, ale najmä na praktické problémy, ktorým musia čeliť osoby s rozličnými druhmi a stupňami zdravotného postihnutia a nepriamo aj ich rodiny v každodennom živote.

4. Návrh opatrení

4.1. Zvyšovanie povedomia

Strategický cieľ:

Zvýšiť povedomie celej spoločnosti, a to aj na úrovni rodín, o postavení osôb so zdravotným postihnutím a podporiť rešpektovanie práv a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím.

4.1.1. Šíriť povedomie o Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Zabezpečiť informačné aktivity, odborné prednášky, konferencie a kampane zamerané na problematiku Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, tlač a distribúcia informačných brožúr pre subjekty verejnej správy a širokú verejnosť. Zvyšovať informovanosť zástupcov jednotlivých rezortov o Dohovore. Prostredníctvom spolupracujúcich subjektov identifikovať cieľové skupiny a prezentovať príklady dobrej praxe.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: ÚV SR, MDVRR SR, MF SR, MPRV SR, MH SR, MO SR, MV SR, MŽP SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, MK SR, MZVAEZ SR, MS SR, územná samospráva, MVO

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.1.2. Zvyšovať informovanosť odbornej aj laickej verejnosti o živote, právach a schopnostiach osôb so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Zvyšovať informovanosť odbornej a laickej verejnosti o živote osôb so zdravotným postihnutím, prostredníctvom RTVS.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: RTVS

Spolupracujúci subjekt: Rada RTVS

Navrhovateľ: NROZPvSR

4.1.3. Zameriť školskú politiku a prax na otázky antidiskriminácie, rôznorodosti, rovného zaobchádzania a implementovať ju do vzdelávacích programov na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému.

Spôsob plnenia:

Podporovať a realizovať vzdelávacie programy a prezentačné aktivity o problematike zdravotného postihnutia a dodržiavania ľudských práv.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: ŠPÚ, VÚDPaP, VÚC, Okresné úrady v sídle kraja – odbory školstva

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.1.4. Zvyšovať informovanosť odbornej aj laickej verejnosti o živote, právach a schopnostiach osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom knižníc v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR s cieľom odbúrať bariéry, zabezpečiť rovnosť príležitostí a predchádzať diskriminácii a všetkým formám násilia v predmetnej oblasti.

Spôsob plnenia:

Realizovať akvizície študijnej literatúry s problematikou zdravotného postihnutia a vypracovávať rešerše s touto tematikou. Organizovať diskusie, výstavy a iné podujatia zvyšujúce informovanosť verejnosti o živote osôb so zdravotným postihnutím, napr. pri príležitosti medzinárodného dňa zdravotného postihnutia.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MK SR

Spolupracujúce subjekty: knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR, VÚC

Navrhovateľ: MK SR

4.1.5. Zvyšovať spoločenské ocenenie miest a obcí zabezpečujúcich prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Oceňovať mestá a obce zabezpečujúce komplexnú prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím na svojom území, vrátane stavieb, dopravy a informácií a služieb.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: každoročne

Zodpovedný gestor: ZMOS, UMS

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, MDVRR SR, MPRV SR

Navrhovateľ: IVPR

4.2. Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana

Strategický cieľ:

Zabezpečiť využívanie všetkých práv na zachovanie primeranej životnej úrovne pre osoby so zdravotným postihnutím a ich rodiny vrátane dostatočnej výživy, oblečenia a ubytovania a na neustále zlepšovanie ich životných podmienok. Zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím rovnaký prístup k programom sociálnej ochrany a znižovania chudoby.

4.2.1. Poskytovať podporu na obstaranie aj bezbariérových nájomných bytov v rámci Programu rozvoja bývania.

Spôsob plnenia:

V rámci programu rozvoja bývania MDVRR SR poskytuje dotácie obciam, vyšším územným celkom a neziskovým organizáciám na obstaranie bezbariérových nájomných bytov bežného štandardu pre osoby so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MDVRR SR

Navrhovateľ: MDVRR SR

4.2.2. Motivovať mestá a obce vo výstavbe bezbariérových nájomných bytov pre osoby so zdravotným postihnutím za dodržania podmienok bezbariérovosti.

Spôsob plnenia:

V podporných ekonomických nástrojoch na rozvoj bývania, ktoré sú v pôsobení MDVRR SR, navrhnuť stimulačné opatrenia, napr. zvýhodnené úvery zo ŠFRB na obstaranie bezbariérových nájomných bytov.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: ZMOS, ÚMS, SK8

Navrhovateľ: MDVRR SR

4.3. Prístupnosť (prostredia, dopravy, informácií, služieb a tovarov)

Strategický cieľ:

Prijať opatrenia, ktoré umožnia osobám so zdravotným postihnutím žiť nezávislým spôsobom života a podieľať sa na všetkých aspektoch života. Zároveň zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach.

4.3.1. Monitorovať a analyzovať situáciu v oblasti prístupnosti webového prostredia verejnej správy, a to najmä za účelom prípravy efektívnych krokov na jej zlepšovanie.

Spôsob plnenia:

Monitorovať prístupnosť webových stránok so zameraním na dodržiavanie štandardov WCAG 2.0 a ich vplyvu na poskytovanie služieb verejnej správy

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MF SR

Navrhovateľ: MF SR

4.3.2. Zabezpečiť prístupnosť portálu právnych predpisov.

Spôsob plnenia:

Zabezpečiť prístupnosť portálu právnych predpisov a na ňom zverejňovaných dokumentov v zmysle platných právnych predpisov.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MS SR

Navrhovateľ: NROZPvSR

4.3.3. Vybudovať integrované obslužné miesta, ktoré budú poskytovať asistované elektronické služby aj osobám so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

V rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti je cieľom elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni. Dňa 20. decembra 2012 bola podpísaná Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku pre Národný projekt Integrované obslužné miesta. Národný projekt Integrované obslužné miesta rieši, okrem iného aj problematiku inkluzívneho e-Governmentu. Vybudovaním a rozvojom siete tzv. integrovaných obslužných miest, budú prostredníctvom pracovníka tohto centra a prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy asistovaným spôsobom poskytované elektronické služby verejnej správy na jednom mieste aj občanom bez ohľadu na ich možné zdravotné postihnutie, ktoré by im bránilo v ich využívaní.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015

Zodpovedný gestor: MF SR

Spoluzodpovedný gestor: MV SR

Spolupracujúce subjekty: ZMOS, Slovenská pošta

Navrhovateľ: MF SR

4.3.4. Zabezpečiť bezbariérovosť budov štátnej správy, samosprávy a verejnoprávnych inštitúcií.

Spôsob plnenia:

1. Zabezpečiť v budovách všetkých inštitúcií verejnej správy (štátnej správy a samosprávy) identifikáciu bariér, ktoré sú v rozpore s bezbariérovosťou a s platnými právnymi predpismi, ako aj vypracovanie časového plánu na 5 – ročné obdobie s určením priorít na postupné odstraňovanie identifikovaných bariér.

Spôsob plnenia:

2. Zabezpečiť možnosti finančného krytia odstraňovaných identifikovaných bariér v súlade s vypracovanými časovými plánmi. Po uplynutí 5-ročnej lehoty na realizáciu plánu zabezpečiť pravidelné monitorovanie dodržiavania bezbariérovosti vnútorným auditom inštitúcie, príp. iným povereným orgánom.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015 až 2020

Zodpovedný gestor: MDVRR SR, MF SR, MPRV SR, MH SR, MO SR, MV SR, MŽP SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, MK SR, MZVAEZ SR, MS SR, MPSVR SR, samospráva

Spolupracujúce subjekty: MVO

Navrhovateľ: MF SR

4.3.5. Zabezpečiť prístupnosť nových stavieb a územia určených na používanie verejnosťou.

Spôsob plnenia:

V stavebnom zákone zakotviť podmienky na aplikovanie princípov tvorby bezbariérového prostredia metódou univerzálneho navrhovania, tak ako sa uvádza v európskych dokumentoch.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015

Zodpovedný gestor: MDVRR SR

Spolupracujúci subjekt: fakulta architektúry STU

Navrhovateľ: NROZPvSR

4.3.6. Systematicky zvyšovať prístupnosť dopravných prostriedkov a dopravnej infraštruktúry.

Spôsob plnenia:

Zvýšiť počet bezbariérových vozidiel verejnej osobnej dopravy. Všetky nové vozidlá vybavovať informačnými systémami pre osoby so zrakovým postihnutím (hlasové oznamovanie zastávok) a informačnými systémami pre osoby so sluchovým postihnutím (vizuálne zobrazovače). Systematicky zvyšovať prístupnosť autobusových a železničných staníc a letísk.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: každoročne

Zodpovedný gestor: MDVRR SR

Navrhovateľ: MDVRR SR

4.3.7. Zabezpečiť prístup osobám so sluchovým postihnutím k číslu tiesňového volania 112.

Spôsob plnenia:

Spolupráca so zástupcami relevantných organizácií osôb so sluchovým postihnutím a technické zabezpečenie systému tiesňového volania 112 pre osoby so sluchovým postihnutím, vrátane využívania formy SMS.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015

Zodpovedný gestor: MV SR

Spolupracujúce subjekty: MDVRR SR, MZ SR, Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, organizácie občanov so sluchovým postihnutým, právnické osoby v oblasti telekomunikácií

Navrhovateľ: MV SR

4.3.8. Monitorovať zabezpečenie multimodálneho prístupu k televíznemu vysielaniu.

Spôsob plnenia:

Monitorovať dodržiavanie povinností vysielateľov vysielajúcich svoju televíznu programovú službu digitálnym spôsobom podľa § 18 až § 18c zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: RPPVaR

Navrhovateľ: RPVaR

4.3.9. Podporiť rovnaké príležitosti participácie pre osoby so zdravotným postihnutím pri realizovaní bohoslužieb a náboženských aktivít.

Spôsob plnenia:

Zabezpečiť prístup k plnej realizácii práva na slobodu vierovyznania vo formátoch dostupných osobám so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MK SR

Navrhovateľ: MK SR

4.3.10. Zabezpečiť prevenciu, identifikáciu a odstraňovanie bariér pre osoby so zdravotným postihnutím brániacich prístupnosti k informáciám, informačným systémom a službám, vrátane komunikácie s verejnou správou a službami poskytovanými verejnosti.

Spôsob plnenia:

1. Systematicky rozširovať štandardizáciu na ďalšie oblasti informačno-komunikačných technológií v súlade s aktuálnym stavom pripravenosti medzinárodných štandardov v týchto oblastiach, zohľadňujúc najmä relevantnú legislatívu Európskej únie.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 31.12. 2015

Zodpovedný gestor: MF SR

Navrhovateľ: NROZPvSR

Spôsob plnenia:

2. Systematicky presadzovať štandardy v oblasti prístupnosti informačno-komunikačných technológií pre subjekty, ktoré nie sú subjektmi verejnej správy, nepodliehajúce zákonu č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy, najmä vysoké školy a finančné inštitúcie, a to v súlade so štandardmi určenými pre informačné systémy verejnej správy.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015 a priebežne

Zodpovedný gestor: MDVRR SR, MF SR, MPRV SR, MH SR, MO SR, MV SR, MŽP SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, MK SR, MZVAEZ SR, MS SR, MPSVR SR, NBS, ÚVO, SOI

Navrhovateľ: NROZPvSR

Spôsob plnenia:

3. Zpracovať do programových manuálov operačných programov povinnosť zabezpečiť prístupnosť dokumentácie, informácií, informačných systémov, informačno-komunikačných technológií a výstupov projektov pre osoby so zdravotným postihnutím, vrátane stavebného prostredia, dopravy, služieb a tovarov, a zabezpečiť túto povinnosť aj v relevantných výzvach a žiadostiach o nenávratný finančný príspevok.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015

Zodpovedný gestor: riadiace orgány operačných orgánov

Spolupracujúce subjekty: sprostredkovateľské orgány pod riadiacim orgánom operačných programov, MF SR

Navrhovateľ: NROZPvSR

Spôsob plnenia:

4. Zaviest' požiadavky prístupnosti informačno-komunikačných technológií do vereného obstarávania tovarov a služieb, vrátane prístupnosti relevantných informácií o obstaraných tovaroch a službách aj pre osoby so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: ÚVO

Spolupracujúci subjekt: MF SR

Navrhovateľ: NROZPvSR

4.4. Rovnaké zaobchádzanie, prístup k spravodlivosti a ochrana pred diskrimináciou

Strategický cieľ:

Zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím rovnaké zaobchádzanie vo všetkých oblastiach života a zaručiť osobám so zdravotným postihnutím rovnakú a účinnú právnu ochranu pred diskrimináciou. Zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými, a to aj poskytnutím procesných a veku primeraných úprav s cieľom uľahčiť im účinné plnenie ich úloh priamych a nepriamych účastníkov vrátane úlohy svedkov, vo všetkých súdnych konaniach, a to aj vo fáze vyšetrovania a predbežného konania.

4.4.1. Odstrániť existujúce výkladové nejasnosti, ako aj problémy, ktoré sa vyskytujú v aplikačnej praxi, spružniť a zrýchliť súdne konania, odstrániť prietahy v konaniach o spôsobilosti na právne úkony.

Spôsob plnenia:

Rekodifikácia Občianskeho súdneho poriadku.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015

Zodpovedný gestor: MS SR

Spolupracujúce subjekty: Komisia pre rekodifikáciu Občianskeho súdneho poriadku

Navrhovateľ: MS SR

4.4.2. Pripraviť návrh nového Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou bude aj nová koncepcia spôsobilosti na právne úkony a možnosti jej obmedzenia, ako aj inštitúty opatrovníctva a poručníctva.

Spôsob plnenia:

Rekodifikácia Občianskeho zákonníka.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014

Zodpovedný gestor: MS SR

Spolupracujúce subjekty: Komisia pre rekodifikáciu Občianskeho zákonníka

Navrhovateľ: MS SR

4.5. Nezávislý spôsob života, začlenenie do spoločnosti a osobná mobilita

Strategický cieľ:

Prijať účinné a primerané opatrenia, ktoré osobám so zdravotným postihnutím umožnia plné využívanie nezávislého spôsobu života a začlenenia do spoločnosti. Prijať účinné opatrenia na zabezpečenie osobnej mobility s najväčšou možnou nezávislosťou pre osoby so zdravotným postihnutím.

4.5.1. Podporiť realizáciu procesu deinštitucionalizácie a transformácie systému sociálnych služieb.

Spôsob plnenia:

Národný projekt pilotne modeluje a overuje jednotný postup zásadných zmien prechodu z inštitucionálnej sociálnej starostlivosti na komunitnú. Rieši dopad negatívnych vplyvov inštitucionalizácie vytvorením možnosti pre prechod klientov zariadení sociálnych služieb do prirodzeného prostredia komunity obce a umožní im plne a rovnoprávne sa začleniť do spoločnosti. Život v komunite obce im otvorí nové možnosti pre osobnostný rozvoj a kvalitatívnu zmenu ich životného štýlu.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: VÚC, ESF, FSR, obce

Navrhovateľ: MPSVR SR, ESF

4.5.2. Podporovať zachovanie zliav vo verejnej hromadnej doprave osôb so zdravotným postihnutím (železničná doprava).

Spôsob plnenia:

Cestujúcim, ktorí sú držiteľmi preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. poskytuje zľavu 50 % z obyčajného cestovného v 2. vozňovej triede vlakov osobnej dopravy. Držiteľ preukazu ŤZP-S (s červeným pruhom) má nárok aj na bezplatnú prepravu svojho sprievodcu, invalidného vozíka a vodiaceho psa.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: Úrad pre reguláciu železničnej dopravy, jednotlivé železničné spoločnosti

Navrhovateľ: MDVRR SR

4.5.3. Podporovať zavádzanie a udržanie jednotlivých zliav vo verejnej autobusovej doprave osobám so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Cestujúcim, ktorí sú držiteľmi preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, resp. preukazu fyzickej osoby s ŤZP-S (so sprievodcom) sa poskytuje zľavnená alebo bezplatná preprava. Dopravcovia poskytujúci služby vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave poskytujú zľavnenú prepravu na základe

zmluvných podmienok, uzatvorených s príslušným mestom, resp. VÚC pri uzatváraní zmlúv o službách vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: VÚC

Spolupracujúce subjekty: ÚMS, ZMOS

Navrhovateľ: ÚMS

4.5.4. Rozvoj prepravnej služby na účely integrácie osôb so zdravotným postihnutím, vrátane detí so zdravotným postihnutím do komunity, za účelom prístupu ku všetkým druhom verejných služieb.

Spôsob plnenia:

Zabezpečiť prepravnú službu v rámci miest a obcí.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: Mestá, obce

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.6. Rešpektovanie domova a rodiny

Strategický cieľ:

Odstrániť diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa manželstva, rodiny, rodičovstva a partnerských vzťahov na rovnakom základe s ostatnými. Zabezpečiť práva a povinnosti osôb so zdravotným postihnutím s prihliadnutím na opatrovníctvo, poručníctvo, zverenectvo, adopciu detí alebo podobné inštitúty. Poskytnúť osobám so zdravotným postihnutím primeranú pomoc pri výkone ich povinností spojených s výchovou detí. Zabezpečiť, aby deti so zdravotným postihnutím mali rovnaké práva, pokiaľ ide o život v rodinnom prostredí.

4.6.1. Pri prijímaní dieťaťa alebo žiaka so zdravotným postihnutím do internátu v súvislosti s jeho vzdelávaním zaviesť povinnosť zaznamenať jeho názor.

Spôsob plnenia:

V dikcii školského zákona stanoviť povinnosť skúmať vôľu dieťaťa (žiaka) so zdravotným postihnutím pred jeho prijatím do internátu.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.7. Vzdelávanie

Strategický cieľ:

Zabezpečiť právo osobám so zdravotným postihnutím na vzdelanie bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí zabezpečiť začleňujúci vzdelávací systém na všetkých úrovniach a celoživotné vzdelávanie. Umožniť osobám so zdravotným postihnutím získať zručnosti v oblasti bežného života a sociálne zručnosti s cieľom uľahčiť ich plné a rovnoprávne zapojenie do systému vzdelávania a do života spoločnosti. Prijatť príslušné opatrenia na zamestnávanie učiteľov, ktorí ovládajú posunkový jazyk alebo Braillovo písmo, vrátane učiteľov so zdravotným postihnutím, a na prípravu odborníkov a pracovníkov, ktorí pôsobia na všetkých stupňoch vzdelávania.

4.7.1. Sprístupniť obsah vzdelávania pre deti a žiakov s jednotlivými druhmi zdravotného postihnutia inovatívnymi alternatívnymi formami a metódami.

Spôsob plnenia:

Podporiť digitalizáciu textov a využívanie informačných a komunikačných technológií, vrátane využívania e-learningových systémov, ktoré spĺňajú štandardy prístupnosti.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.7.2. Novelizovať zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Spôsob plnenia:

Prostredníctvom novelizácie zákona odstrániť legislatívne ustanovenia predpokladajúc možnosť porušovania práv intaktných detí a žiakov pri inkluzívnom spôsobe výchovy a vzdelávania.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.7.3. Zabezpečiť väčšiu mieru individualizovanej podpory pre deti a žiakov so zdravotným postihnutím v rámci všeobecného systému vzdelávania.

Spôsob plnenia:

Podpora zamestnávania pedagogických asistentov, školských psychologov a školských špeciálnych pedagógov a liečebných pedagógov v školách a školských zariadeniach.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúci subjekt: MPSVR SR, MZ SR

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.7.4. Podporiť rozvíjanie služieb špeciálnych pedagógov, zdrojové centrá a celoživotné vzdelávanie osôb so zdravotným postihnutím. Podporovať celoživotné vzdelávanie a osobitne vzdelávanie a prípravu pre trh práce uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Tvorba nových, na potreby trhu orientovaných vzdelávacích programov, resp. sprístupňovanie prebiehajúcich aktivít v rámci CŽV pre osoby so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, ŠIOV, MVO, UPSVAR, zástupcovia zamestnávateľských zväzov a združení pôsobiacich v SR

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.7.5. Podporiť terénnych špeciálnych pedagógov a zdrojové centrá špeciálno-pedagogického poradenstva poskytujúcich podporné služby pre deti a žiakov so zdravotným postihnutím v školách bežného typu.

Spôsob plnenia:

Poskytovať podporné služby pre deti a žiakov so zdravotným postihnutím a pedagogických pracovníkov v školách bežného typu.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.7.6. Zabezpečiť poskytovanie podporných služieb centrami špeciálno-pedagogického poradenstva aj deťom a žiakom chorým a zdravotne oslabeným.

Spôsob plnenia:

Legislatívne poskytovanie komplexnej starostlivosti centrami špeciálno-pedagogického poradenstva aj deťom a žiakom chorým a zdravotne oslabeným.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.7.7. Schváliť Národný akčný plán vytvárania prístupného akademického prostredia a zodpovedajúcich podmienok štúdia študentov so špeciálnymi potrebami.

Spôsob plnenia:

Schválenie a plnenie Národného akčného plánu.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: Rada ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR na podporu štúdia študentov so špeciálnymi potrebami

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.7.8. Systematicky podporovať sieťovanie a vzdelávanie univerzitných koordinátorov pre študentov so špeciálnymi potrebami.

Spôsob plnenia:

Príprava vzdelávacích materiálov a organizovanie pravidelných stretnutí koordinátorov.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: Rada ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR na podporu štúdia študentov so špeciálnymi potrebami

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.8. Zdravotníctvo

Strategický cieľ:

Zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím uplatnenie práva na dosiahnutie najlepšieho možného zdravia bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia. Prijímať všetky príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím prístup k zdravotnej starostlivosti vrátane liečebnej rehabilitácie a ktoré zohľadňujú rodový aspekt.

4.8.1. Zaviesť Medzinárodnú klasifikáciu funkčnosti, dizability a zdravia do Programu implementácie elektronického zdravotníctva – eHealth pre potreby posudkového lekára a lekárov špecialistov.

Spôsob plnenia:

Pilotnými projektmi v rámci eHealthu pripraviť pre potreby posudkových lekárov a lekárov špecialistov možnosť elektronického prístupu do zdravotných záznamov a dosiahnuť široké nasadenie telemedicínskych služieb.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2017 a priebežne

Zodpovedný gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, MVO

Navrhovateľ: MZ SR

4.8.2. Zabezpečovať dispenzárnu starostlivosť a liečebnú starostlivosť vojnovým veteránom po návrate z výkonu štátnej služby mimo územia SR.

Spôsob plnenia:

Poskytovať vyšetrenia a kontroly zdravotného stavu v zdravotníckych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva obrany SR.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MO SR

Navrhovateľ: MO SR

4.8.3. Zabezpečovať kúpeľnú starostlivosť vojnovým veteránom.

Spôsob plnenia:

Poskytovať kúpeľnú starostlivosť v prírodných liečebných kúpeľoch a kúpeľných liečebniach určených Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MO SR

Spolupracujúce subjekty: Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia

Navrhovateľ: MO SR

4.8.4. Program prevencie zdravotného postihnutia v dôsledku oneskoreného psychomotorického vývoja a podpora preventívnej práce detí s vrodeným zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

1. Dokončiť proces prípravy absentujúceho, legislatívou požadovaného štandardizovaného skrínigového nástroja so slovenskými normami pre vyšetrenia psychomotorického vývinu detí pri 2.-11. preventívnej prehliadke, vykazovanými ako zdravotné výkony pod kódom 950 a 953 – overenie v praxi finálnych verzií skrínigov.

Spôsob plnenia:

2. Longitudinálne sledovať vybrané klinické skupiny detí s cieľom overiť reliabilitu a prediktívnu validitu pripravovanej metódy.

Spôsob plnenia:

3. Pripraviť štandardy k postupu včasnej identifikácie vývinových odchýlok od fyziologickej normy, s cieľom zjednotiť a zefektívniť tento proces, a uľahčiť prístup rizikových detí k včasným preventívnym a liečebno-terapeutickým intervenciám.

Spôsob plnenia:

4. Poznatkami získanými po štatistickom preskúmaní vzťahov medzi rizikovými anamnestickými a sociodemografickými faktormi a aktuálnym vývinovým stavom detí, ktoré boli získané v celoslovenskom výskume z januára-marca 2013 s cieľom identifikovať oblasti účinných preventívnych zásahov.

Spôsob plnenia:

5. Aktualizovať, doplniť a podporovať študijný program sústavného vzdelávania pre lekárov vo forme e-learningu pod názvom "Vyšetrenia psychomotorického vývinu vo všeobecnej starostlivosti o deti a dorast", akreditovaného MZ SR pod č.Z25150-2012-0ZdV o metodický postup administrácie a vyhodnocovania pripravovaných skrínigov pre preventívne prehliadky detí v ranom veku (do 3 rokov) s cieľom zvýšiť najmä praktické zručnosti lekárov pri včasnej identifikácii rizikových detí.

Spôsob plnenia:

6. Vytvoriť a vydať manuál v tlačenej podobe pripravovaných skríningov pre 2.-11. preventívnu prehliadku.

Spôsob plnenia:

7. Zabezpečiť celý postup, vrátane získania práv na preklad a štandardizáciu najvýznamnejšej a najpoužívanejšej metódy v zdravotníctve na celkové funkčné vývinové vyšetrenie detí raného veku – Bayley škála-III, s cieľom získať celosvetovo používanú metodiku umožňujúcu výsledky vyšetrení porovnávať s medzinárodnými štúdiami a doplniť klasifikáciu zdravotného stavu detí so zdravotným postihnutím o vyšetrenie funkčnosti a spôsobilosti, t.j. ako dieťa zodpovedá bežným požiadavkám na schopnosti, zručnosti, aktivity očakávané od vrstovníkov.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 – 2017

Zodpovedný gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: DFNSP Bratislava, MŠVVŠ SR, FF UK

Navrhovateľ: MZ SR

4.8.5. Navrhnuť konštituovanie poradní pri Detských fakultných nemocniciach s poliklinikou v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach s pracovným názvom „Raná intervencia a poradenstvo pre deti do 3 rokov so zdravotným postihnutím“.

Spôsob plnenia:

Rozpracovať a priebežne plniť Národný program starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015 a nasledujúce roky

Zodpovedný gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: DFNSP Bratislava, DFNSP Banská Bystrica, DFNSP Košice

Navrhovateľ: ZPMP v SR

4.9. Habilitácia a rehabilitácia

Strategický cieľ:

Prijať účinné a primerané opatrenia, aby umožnili osobám so zdravotným postihnutím dosiahnuť a udržať si maximálnu možnú samostatnosť, uplatniť v plnej miere telesné, duševné, sociálne a profesijné schopnosti a dosiahnuť plné začlenenie a zapojenie do všetkých oblastí života.

4.9.1. Zabezpečiť poskytovanie habilitačných a rehabilitačných služieb

Spôsob plnenia:

Podporovať a rozširovať komplexné habilitačné a rehabilitačné služby a programy pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom dosiahnuť a udržať individuálne schopnosti pre samostatnosť a zapojenie sa do všetkých oblastí života.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR, MŠVVS SR

Spolupracujúce subjekty: UMS, ZMOS, ESF
Navrhovateľ: UMS

4.10. Zamestnávanie

Strategický cieľ:

Napomáhať prostredníctvom aktívnych opatrení trhu práce, najmä zvyšovaním dostupnosti a kvality informačných a odborných poradenských služieb, začleňovaniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce. Osobitne podporovať zamestnávanie osôb so ZP na otvorenom trhu práce a motivovať zamestnávateľov k zamestnávaniu OZP.

4.10.1. Podporiť zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím a sprostredkovať zamestnávanie, odborné poradenské služby poskytované úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, resp. inými špecializovanými inštitúciami.

Spôsob plnenia:

Zvýšenie zamestnanosti a zamestnatelnosti modernizáciou tradičných a podporou nových nástrojov a metód sprostredkovania zamestnania, informačno-poradenských a odborných poradenských služieb a podpora 3-zónového systému služieb zamestnanosti, aktívne podporovať informovanosť o zamestnávaní a sprostredkovaní zamestnania.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spoluzodpovedný gestor: UPSVAR

Spolupracujúci subjekt: úrady práce, sociálnych vecí a rodiny

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.10.2. Podporiť rozvoj kariérneho poradenstva pre osoby so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Zabezpečiť medzirezortnú spoluprácu pri zvyšovaní zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím. Finančné, personálne a materiálno-technické zabezpečenie poradenstva pre osoby so zdravotným postihnutím, príp. aj ich zákonných zástupcov, v oblasti voľby povolania a prípravy na povolanie vo všetkých fázach.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spoluzodpovedný gestor: MPSVR SR

Navrhovateľ: MPSVR SR a MŠVVŠ SR

4.10.3. Kontrolovať úroveň ochrany zdravia na pracoviskách, kde sú zamestnané osoby so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk. Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MZ SR

Spolupracujúce subjekty: ÚVZ SR, RÚVZ SR

Navrhovateľ: MZ SR

4.10.4. Implementovať novelizované nástroje podpory a pomoci určené pre osoby so zdravotným postihnutím, osobitne s dôrazom na zamestnávanie na otvorenom trhu práce.

Spôsob plnenia:

Tvorba pracovných možností na trhu práce.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spoluzodpovedný gestor: UPSVAR

Spolupracujúci subjekt: úrady práce, sociálnych vecí a rodiny

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.10.5. Zabezpečovať podmienky na podporu samostatnej zárobkovej činnosti osôb so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Podporiť osoby so zdravotným postihnutím formou poskytovania príspevkov na samostatnú zárobkovú činnosť.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spoluzodpovedný gestor: UPSVAR

Spolupracujúci subjekt: úrady práce, sociálnych vecí a rodiny

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.10.6. Zavádzať v rámci školskej prípravy žiakov a študentov so zdravotným postihnutím inovatívne podporné programy a opatrenia zamerané na požiadavky budúceho sveta práce (osobitne formou praxe a tréningov realizovaných predovšetkým na otvorenom trhu práce), s cieľom zvýšiť ich celkovú zamestnateľnosť.

Spôsob plnenia:

V štátnych vzdelávacích programoch na jednotlivých stupňoch vzdelávania zavedené inovatívne podporné programy a opatrenia zamerané na získanie pracovných zručností žiakov a študentov so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne
Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR
Spoluzodpovedný gestor: MPSVR SR
Navrhovateľ: IVPR

4.10.7. Vytvoriť a zaviesť špecifické programy podpory z prechodu zo škôl na trh práce osôb so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Vytvorenie a realizovanie špecifických programov pre podporu osôb so zdravotným postihnutím po skončení štúdia z prechodu zo škôl na trh práce.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spoluzodpovedný gestor: MŠVVŠ SR, UPSVAR

Spolupracujúci subjekt: úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, IVPR

Navrhovateľ: IVPR

4.11. Účasť na politickom a verejnom živote

Strategický cieľ:

Umožniť osobám so zdravotným postihnutím podieľať sa účinne a plne na politickom a verejnom živote na rovnakom základe s ostatnými, a to priamo alebo prostredníctvom slobodne zvolených zástupcov vrátane práva a možnosti osôb so zdravotným postihnutím voliť a byť zvolený.

4.11.1. Vykonávať poradenskú a metodickú činnosť pri zriaďovaní mimovládnych neziskových organizácií zvlášť občianskych združení, nadácií, organizácií s medzinárodným prvkom ako i neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, neinvestičných fondov, združení obcí, záujmových združení právnických osôb a spoločenstiev vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

Spôsob plnenia:

Osobné konzultácie, písomné konzultácie, elektronická komunikácia so štatutárnymi zástupcami mimovládnych neziskových organizácií.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MV SR

Spolupracujúce subjekty: Odbor všeobecnej vnútornej správy, oddelenie vnútorných vecí a vojnových memoárov v spolupráci s okresnými úradmi v sídle kraja

Navrhovateľ: MV SR, UMS

4.11.2. Zabezpečiť, aby volebné postupy, zariadenia, priestory a materiály, vrátane elektronických volieb, boli vhodné, prístupné a ľahko zrozumiteľné a použiteľné osobami so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

1. Umožňovať osobám so zdravotným postihnutím hlasovať v tajnom hlasovaní vo voľbách a vo verejných referendách.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MV SR

Navrhovateľ: NROZPvSR

Spôsob plnenia:

2. Odporúčať politickým stranám a nezávislým kandidátom registrovaných vo voľbách zabezpečiť prístupnosť svojich webových sídiel a zverejňovať na svojich webových sídlach volebné programy, informácie a dokumenty v prístupných formátoch.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MV SR

Navrhovateľ: NROZPvSR

Spôsob plnenia:

3. Odporučiť RTVS sprístupňovať volebné vystúpenia a diskusie občanom so sluchovým postihnutím prostredníctvom skrytých alebo otvorených tituliek alebo prekladom do posunkovej reči a občanom so zrakovým postihnutím prostredníctvom hlasového komentovania, vizuálnych prezentácií a programov.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: rada RTVS

Navrhovateľ: NROZPvSR

4.11.3. Zaviesť mechanizmus systematického financovania strešných mimovládnych organizácií, ktoré vystupujú ako partneri vlády a iných organizácií pri tvorbe relevantných politík.

Spôsob plnenia:

Zavedenie finančného mechanizmu.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2016

Zodpovedný gestor: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Spolupracujúce subjekty: MDVRR SR, MF SR, MPRV SR, MH SR, MO SR, MV SR, MŽP SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, MK SR, MZVAEZ SR, MS SR, MPSVR SR

Navrhovateľ: IVPR

4.11.4. Dôsledne konzultovať s reprezentatívnymi organizáciami osôb so zdravotným postihnutím pri vytváraní a uplatňovaní zákonodarstva a politiky zameraných na vykonávanie Dohovoru a pri rozhodovaní o otázkach týkajúcich sa osôb so zdravotným postihnutím a vytvárať podmienky pre kvalifikovanú účasť organizácií osôb so zdravotným postihnutím na tomto procese.

Spôsob plnenia:

Prizývať organizácie osôb so zdravotným postihnutím ku konzultáciám, týkajúcim sa prípravy, tvorby a implementácie právnych predpisov priamo súvisiacich s osobami so zdravotným postihnutím, ako aj potenciálne ovplyvňujúcich ich účasť na živote spoločnosti. V súvislosti s legislatívnymi pravidlami vlády SR a pravidlami pre

predkladanie dokumentov na vládu SR zaviesť povinnosť pozývať reprezentatívne organizácie osôb so zdravotným postihnutím, ktoré predložili zásadné pripomienky k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov na rozporové konania.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: ÚV SR

Spolupracujúce subjekty: MS SR, MF SR, MDVRR SR, MH SR, MO SR, MPRV SR, MPSVR SR, MK SR, MŠVVŠ SR, MV SR, MZVAEZ SR, MZ SR, MŽP SR

Navrhovateľ: NROZPvSR

4.12. Účasť na kultúrnom živote, rekreácii, záujmových aktivitách a športe

Strategický cieľ:

Vytvárať osobám so zdravotným postihnutím podmienky pre účasť na rovnakom základe s ostatnými na kultúrnom živote, na rozvoj a využívanie svojho tvorivého, umeleckého a intelektuálneho potenciálu nielen na svoj vlastný prospech, ale aj na obohatenie celej spoločnosti. Podporiť osobitnú kultúru a jazykovú identitu vrátane používania posunkového jazyka a kultúry nepočujúcich osôb. Vrátať účasti na rekreačných a turistických a športových činnostiach osôb so zdravotným postihnutím.

4.12.1. Vytvárať podmienky na zviditeľňovanie a prezentáciu špecifickej kultúry osôb so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

1. Podporovať prístup osôb so zdravotným postihnutím k aktívnej kultúre s cieľom rozvíjať ich talent a tvorivosť.

Spôsob plnenia:

2. Podporovať oblasť kultúry osôb so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť informácie o kultúre a umení pre osoby so zdravotným postihnutím, ako aj zvyšovanie informovanosti majority o živote a kultúre osôb so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

3. Podporovať kultúrne aktivity osôb so zdravotným postihnutím a pre osoby so zdravotným postihnutím v oblasti živej kultúry (festivaly, súťažné prehliadky, tvorivé dielne a pod.).

Spôsob plnenia:

4. Podporovať publikačnú činnosť pre osoby so zdravotným postihnutím (vydávanie periodickej a neperiodickej tlače, čiastkové webové stránky, CD a DVD).

Spôsob plnenia:

5. Podporovať neformálne vzdelávacie aktivity v oblasti kultúry pre osoby so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MK SR

Navrhovateľ: MK SR

4.12.2. Zvyšovať dostupnosť kníh a časopisov materiálov z oblasti kultúry pre osoby so zrakovým postihnutím prostredníctvom aktivít Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči.

Spôsob plnenia:

Zabezpečiť dostupnosť kníh a časopisov ako aj kultúrnych aktivít vo formátoch prístupných osobám so zrakovým postihnutím a rozvíjať aktivity v rámci digitálnej knižnice.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MK SR

Spolupracujúce subjekty: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči

Navrhovateľ: MK SR

4.12.3. Podporovať iniciatívy zamerané na sprístupňovanie audiovizuálnych diel, divadelných predstavení, výtvarných expozícií pre osoby so zrakovým a sluchovým postihnutím.

Spôsob plnenia:

Rozširovať zbierkové fondy inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR o komentované filmy pre nevidiacich a titulkované filmy pre nepočujúcich s cieľom priblížiť nevidiacim neverbálne a nepočujúcim auditívne prejavy potrebné pre porozumenie audiovizuálneho diela (audiokomentáre, titulkovanie filmových predstavení a pod.). Sprístupňovať divadelné predstavenia (titulkovanie dramatických predstavení) Prostredníctvom dotačného systému MK SR napomáhať sprístupňovanie expozícií s cieľom odbúravať bariéry týkajúce sa obrazovej, zvukovej respektíve hmatovej nedostupnosti umenia.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MK SR

Spolupracujúce subjekty: organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR, VÚC

Navrhovateľ: MK SR

4.12.4. Zabezpečovať možnosti zmysluplného trávenia voľného času pre osoby so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Podporiť mimoškolské a voľno časové aktivity prístupné aj pre osoby so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2014 a priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: CVČ, obce, MVO

Navrhovateľ: MŠVVŠ SR

4.12.5. Zabezpečiť rekreačnú starostlivosť vojnovým veteránom.

Spôsob plnenia:

Rekreačná starostlivosť v akciových spoločnostiach s majetkovou účasťou štátu, ktorých je MO SR zakladateľom.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MO SR

Navrhovateľ: MO SR

4.12.6. Vytvárať podmienky na prístup osobám so zdravotným postihnutím k službám poskytovaným verejnosti v oblasti rekreačných, turistických, záujmových a športových aktivít.

Spôsob plnenia:

V súlade so Stratégiou rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 a v rámci Národného systému kvality služieb cestovného ruchu zohľadňovať potreby osôb so zdravotným postihnutím v zariadeniach cestovného ruchu.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015 a priebežne

Zodpovedný gestor: MDVRR SR

Spolupracujúce subjekty: MH SR, MŽP SR, MPRV SR, ZMOS, Unia miest – Slovenska, SOI

Navrhovateľ: NROZPvSR

4.13. Ženy so zdravotným postihnutím

Strategický cieľ:

Prijať opatrenia, ktoré zabezpečia ženám so zdravotným postihnutím plné a rovnaké využívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd.

4.13.1. Zabezpečiť dostupnosť poradenských služieb pre zdravotne postihnuté ženy a ich deti, ktoré sú ohrozené domácim alebo rodovo podmieneným násilím.

Spôsob plnenia:

Zabezpečiť bezbariérovosť poskytovaných poradenských služieb pre obeť domáceho násillia vrátane dostupnosti informácií o týchto službách pre ženy a deti so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.13.2. Implementovať programy zamerané na zvýšenie participácie žien so ZP na trhu práce.

Spôsob plnenia:

Pri projektoch zameraných na zamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím venovať pozornosť dodržiavaniu rodovej rovnosti a rovnakej participácie žien v nich.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.14. Deti so zdravotným postihnutím

Strategický cieľ:

Zabezpečiť deťom so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými deťmi právo slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú, pričom sa ich názorom musí venovať náležitá pozornosť, zodpovedajúca ich veku a zrelosti, a v záujme uplatňovania tohto práva im poskytnúť pomoc primeranú ich veku a zdravotnému postihnutiu.

Zabezpečovať včasnú diagnostiku a terapiu u detí so zdravotným postihnutím s cieľom vytvárať rovnaké príležitosti a integráciu detí so zdravotným postihnutím. V špecializovaných skupinách detského domova poskytovať starostlivosť len tým deťom, ktorých zdravotný stav vyžaduje neustály lekársky dohľad a upravené podmienky, ktoré nemožno zabezpečiť v bežnej samostatnej skupine, alebo v profesionálnej rodine.

4.14.1. Analyzovať posudzovanie zdravotného stavu detí s nariadenou ústavnou starostlivosťou v detských domovoch za účelom potreby ich zaradenia do špecializovanej samostatnej skupiny.

Spôsob plnenia:

Zisťovanie počtu vyjadrení, či zdravotný stav dieťaťa vyžaduje osobitnú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: každoročne k 31.12.

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: UPSVAR

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.14.2. Vytvárať podmienky na zvyšovanie kvalifikácie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov detských domovov, ktorí vykonávajú starostlivosť o deti so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Vykázanie počtu vzdelávacích aktivít, ktorých sa zúčastnia pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci detských domovov.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: každoročne k 31.12.

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: UPSVAR

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.15. Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie

Strategický cieľ:

Prijať všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách vrátane ozbrojených konfliktov, núdzových humanitárnych situácií a živelných pohrôm.

4.15.1. Zabezpečiť a pokračovať v informovanosti osôb so zdravotným postihnutím o opatreniach na zabezpečenie ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách a vytvárať podmienky na zvyšovanie dostupnosti kurzov prvej pomoci a postupov v prípade núdzových situácií pre osoby so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Podporovať vzdelávacie a informačné podujatia o spôsoboch ochrany a poskytovania pomoci v núdzových situáciách osobám so zdravotným postihnutím a pre osoby so zdravotným postihnutím.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne.

Zodpovedný gestor: SČK

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, MZ SR, MŠVVŠ SR, MO SR a MV SR

Navrhovateľ: IVPR SR

4.15.2. Zabezpečiť informovanosť, vzdelávanie zamestnancov pracujúcich v záchranných zložkách (Policajný zbor, Hasičský a záchranný zbor, ozbrojené sily Slovenskej republiky a iné) ako komunikovať a zachádzať s osobami so zdravotným postihnutím pri zabezpečení ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách.

Spôsob plnenia:

Podporovať vzdelávacie a informačné podujatia zamestnancom pracujúcich v záchranných zložkách o spôsoboch komunikácie a zaobchádzania s osobami so zdravotným postihnutím v núdzových situáciách.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne.

Zodpovedný gestor: MV SR

Spolupracujúce subjekty: MZ SR, MO SR

Navrhovateľ: NROZPvSR

4.16. Koordinácia a monitorovanie

Strategický cieľ:

V súlade s právnym a správnym systémom zachovať, posilniť, zriadiť alebo ustanoviť na vnútroštátnej úrovni systém zahrňujúci jeden prípadne viac nezávislých mechanizmov na presadzovanie, ochranu a monitorovanie dohovoru.

4.16.1. Zriadiť nezávislý mechanizmus na presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Príprava zákona o verejnej ochrane osôb so zdravotným postihnutím. Vytvoriť podmienky pre aktívnu a systematickú účasť organizácií osôb so zdravotným postihnutím na monitorovaní plnenia dohovoru a realizácií činností súvisiacich s uplatňovaním práv deklarovanych v Dohovore.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spoluzodpovední gestori: MS SR

Spolupracujúci subjekt: MZVAEZ SR, MVO

Navrhovateľ: MPSVR SR

4.17. Štatistika, zhromažďovanie údajov a výskum

Strategický cieľ:

Zhromažďovať informácie, vrátane štatistických a výskumných údajov, aby sa mohli formulovať a následne uplatňovať politiky a opatrenia prispievajúce k zlepšovaniu životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím, ako aj opatrenia na vykonávanie dohovoru OSN o právach osôb so ZP a tohto programu. Informácie budú zhromažďované tak, aby bolo možné systematicky vyhodnocovať zmeny vo všetkých oblastiach života z pohľadu osôb so zdravotným postihnutím.

4.17.1. Spracovať prehľadovú štúdiu o životných podmienkach osôb so zdravotným postihnutím a ich rodín (osobitne v oblasti vzdelávania, zamestnávania, sociálnej ochrany a zdravia) na základe dostupných monitorovacích systémov.

Spôsob plnenia:

Publikovanie prehľadových štúdií.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: raz ročne

Zodpovedný gestor: ŠÚ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, Sociálna poisťovňa, UPSVAR, zdravotné poisťovne, IVPR

Navrhovateľ: IVPR

4.17.2. Monitorovať využívanie finančných zdrojov zo štrukturálnych fondov pre potreby realizácie opatrení NPRŽPOZP.

Spôsob plnenia:

Publikovanie monitorovacích správ.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: raz ročne

Zodpovedný gestor: ÚV SR

Spolupracujúce subjekty: ústredné orgány štátnej správy

Navrhovateľ: IVPR

4.17.3. Spracovať a implementovať metodiky na sledovanie uplatňovania princípu rovnosti príležitostí a skúseností osôb so zdravotným postihnutím s diskrimináciou v rozličných oblastiach života, osobitne v oblasti zamestnávania.

Spôsob plnenia:

Spracovanie a implementácia metodiky. Publikácia monitorovacích správ.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: raz za dva roky

Zodpovedný gestor: SNSĽSP

Spolupracujúce subjekty: VOP

Navrhovateľ: IVPR

4.17.4. Navrhnúť a zaviesť systém vyhodnocovania počtu študentov uznaných za osoby so zdravotným postihnutím v rámci Centrálného registra študentov.

Spôsob plnenia:

Zverejňovanie v rámci CRŠ.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: úrady práce, sociálnych vecí a rodiny

Navrhovateľ: IVPR

4.17.5. Realizovať výskumy zamerané na otázky zdrojového a organizačného zabezpečenia inkluzívneho vzdelávania žiakov a študentov so zdravotným postihnutím.

Spôsob plnenia:

Riešenie výskumných projektov a zverejňovanie výskumných správ.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR, VÚDPaP, ŠPÚ

Navrhovateľ: IVPR

4.17.6. Realizovať výskumy zamerané na otázky podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím na otvorenom trhu práce.

Spôsob plnenia:

Riešenie výskumných projektov a zverejňovanie výskumných správ.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Spoluzodpovedný gestor: IVPR

Navrhovateľ: IVPR

4.17.7. Podporovať výskumy zamerané na vývoj a dostupnosť univerzálne dizajnovaných tovarov a služieb, rovnako na vývoj a dostupnosť asistenčných technológií.

Spôsob plnenia:

Riešenie výskumných projektov a zverejňovanie výskumných správ.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MŠVVŠ SR

Navrhovateľ: IVPR

4.17.8. Realizovať výskumy zamerané na otázky podpory nezávislého života osôb so zdravotným postihnutím, osobitne na otázky rezidenčnej starostlivosti, deinštitucionalizácie a osobnej asistencie.

Spôsob plnenia:

Riešenie výskumných projektov a zverejňovanie výskumných správ.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Navrhovateľ: IVPR

4.18. Medzinárodná spolupráca**Strategický cieľ:**

Medzinárodná spolupráca a jej presadzovanie na podporu národných snáh o realizáciu cieľov a prijať primerané a účinné opatrenia na medzištátnej úrovni a v prípade potreby v partnerskej spolupráci s príslušnými medzinárodnými a regionálnymi organizáciami a občianskou spoločnosťou, najmä s organizáciami osôb so zdravotným postihnutím. Potreba partnerskej spolupráce s príslušnými medzinárodnými a regionálnymi organizáciami a občianskou spoločnosťou, najmä s organizáciami osôb so zdravotným postihnutím.

4.18.1. Koordinácia implementačných správ zmluvných orgánov.**Spôsob plnenia:**

MZVAEZ SR v rámci posudzovania implementačných správ k medzinárodným zmluvám v oblasti ľudských práv, ku ktorým sa neviaže jeho gestorstvo, plní koordinačnú funkciu pozostávajúcej z predkladania implementačných správ zmluvným

orgánom prostredníctvom svojich stálych zastúpení, ako aj zabezpečenia logistických otázok pre členov delegácie zúčastňujúcich sa na posudzovaní.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: priebežne

Zodpovedný gestor: MZVAEZ SR

Navrhovateľ: MZVAEZ SR

4.19. Publicita, monitoring a evaluácia plnenia programu

Strategický cieľ:

Zabezpečiť informovanosť o prijatí, obsahovej náplni a vyhodnocovaní programu, osobitne pre osoby so zdravotným postihnutím. Zabezpečiť sprístupnenie znenia programu a monitorovacích správ jeho plnenia v prístupných formátoch pre OZP. Pravidelne zhromažďovať údaje o plnení programu, ako aj pripraviť hodnotiace správy k plneniu programu.

4.19.1. Zabezpečiť pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie NP, vrátane formátov prístupných pre OZP.

Spôsob plnenia:

Pravidelné monitorovacie a evaluačné správy.

Časový harmonogram/termín (s)plnenia: 2015, každé dva roky

Zodpovedný gestor: MPSVR SR

Navrhovateľ: IVPR

4. Zoznam členov pracovnej skupiny

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - Mgr. Petra Zavacká

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - Mgr. Stanislav Strážay

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - Mgr. Miriam Fecenková

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - Mgr. Daniela Kuhnová

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - MUDr. Alexander Mrázik

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - Mgr. Vladimír Valach

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - JUDr. Viera Benčatová

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - Mgr. Katarína Zaťková

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - MUDr. Mária Gvozdjaková, MPH

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - JUDr. Peter Klenovský

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - Mgr. Martina Matejková, MPH

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Nominovaná osoba - Mgr. Adela Ladzianska

Asociácia na ochranu práv pacientov v SR
Nominovaná osoba - JUDr. Eva Madajová

Inštitút pre výskum práce a rodiny
Nominovaná osoba - Doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc

Kancelária Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
Nominovaná osoba - Mgr. Mária Nicolaouová

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR
Nominovaná osoba - RNDr. Branislav Mamojka, CSc,

Občianske združenie Myslíim–centrum kultúry Nepočujúcich, o. z.
Nominovaná osoba - MgA. Michal Hefty

Občianske združenie Otvorme dvere, otvorme srdcia
Nominovaná osoba - Ing. Matej Berenčík

Občianske združenie Život s autizmom-LTK
Nominovaná osoba - JUDr. Ivan Štubňa

Organizácia muskulárnych dystrofiikov v SR
Nominovaná osoba - Mgr. Tibor Kobol

Rada pre vysielanie a retransmisiu
Nominovaná osoba - Mgr. Silvia Stašková

Slovenský Červený kríž
Nominovaná osoba - Oľga Szalmová

Slovenská humanitná rada
Nominovaná osoba - Ing. Ivan Sýkora

Únia miest Slovenska
Nominovaná osoba - MUDr. Mária Orgonášová, CSc.

Úrad Košického samosprávneho kraja
Nominovaná osoba - JUDr. Anna Hrustičová

Združenie miest a obcí Slovenska
Nominovaná osoba - Mgr. Bruno Konečný

Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR
Nominovaná osoba - PhDr. Iveta Mišová

Zoznam použitých skratiek (abecedne):

CVČ – centrá voľného času
DFNsP - Detská fakultná nemocnica s poliklinikou
IVPR – Inštitút pre výskum práce a rodiny
MDVRR SR - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MF SR - Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MO SR - Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
DFNsP Bratislava – detská fakultná nemocnica Bratislava
VÚDPaP- Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
FFUK – Filozofická fakulta Univerzity Komenského
FSR – Fond sociálneho rozvoja
MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPS – medzirezortná pracovná skupina
MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MS SR - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVŠ SR - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MVO - mimovládne organizácie
MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MZVAEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
MŽP SR - Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NR SR - Národná rada Slovenskej republiky
RUVZ SR – Regionálny úrad verejného zdravotníctva
SK8 – samosprávne kraje
OZ – občianske združenie
RPPS - referáty poradensko-psychologických služieb
SNSLP - Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
ŠPÚ – Štátny pedagogický ústav
ŠÚ SR - Štatistický úrad Slovenskej republiky
ÚV SR - Úrad vlády Slovenskej republiky
ÚVZ SR - Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
územná samospráva – obce, vyššie územné celky
VOP - Verejný ochranca práv
ŠPÚ – Štátny pedagogický ústav
UMS - Únia miest Slovenska
UPSVAR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚPVO – Úrad pre verejné obstarávanie
VÚC – Vyšší územný celok
NROZPvSR – Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR
RTVS – Rozhlas a televízia Slovenska
Rada RTVS – rada rozhlasu a televízie Slovenska